

Destanlarla İlgili Kısa Bilgiler

Destanların çekirdek konularına bakıldığında, Mahābhārata Rāmāyaṇa'dan daha eski gözükmetedir. Ancak Rāmāyaṇa'nın yazıya geçirilip, bitirilişi (yaklaşık MÖ 2. yüzyıl) Mahābhārata'dan daha önce olduğu için, daha eski bir destan olarak kabul edilir.

RĀMĀYANA, öncelikle Buddhist inançtan etkilenmiştir ve halk arasında yaşayan baladlar, destan bitirilmeden önceki zaman içinde, sık sık destan anlatımlarında kullanılmıştır. Destan, daha sonra Hinduizm'in Viṣṇu mezhebinin etkisi altına girerek, tamamen Hindulaştırılmıştır.

Rāmāyaṇa, 24.000 beyit (ṣloka) ve 7 bölümdür. (kāṇḍa) Mahābhārata ise 100.000 beyit ve 18 bölümden (parvan) oluşur. Destandan çok bir Purāṇa (Efsanevi Öykü Biçimi) karakteri gösteren Harivaṃṣa ise 35.000 beyit ve 3 bölümdür.

Destanlar çok geniş bir alanı etkileri altına almışlardır. Rāmāyaṇa'nın yayıldığı alanların başlıcaları şunlardır: Cava adası, Endonezya, Malezya, Filipinler, Kamboçya, Tayland, Laos, Burma, Japonya, Nepal, Seylan, Moğolistan. Destan, bu bölgelerin kendine has yapısı içinde biraz değiştirilmiş olarak anlatılır. Bugün Hindistan'da en çok sevilen ve tutulan anlatımı ise, Tulsi Das'ın (1532-1623) Rām Çarit Mānas (Rāma'nın Yaptıklarının Biriktiği Göl) adlı eseridir.

Rāma, bir savaşçı (kshatriya) ocuğu olmakla birlikte, sürgüne gidişi sırasında bir Buddhist gibi uysal ve yumuşaktır. Sugrīva için Vālin'i öldürmesi, aslında kalleşçe bir davranıştır. Bunun dışında genelde iyi bir insan portresi çizer. Daşaratha sözünde duran kral; Kaikeyī ise oğlu için kötölüğü bile göze alan iyi bir anne, fakat kötü bir kişidir. Lakshmaņa kardeş bağlılığına, Sītā ise eř bağlılığına iyi birer örnektir. Bhārata ise, ağabeyi Rāma'ya bağlılığını göstermeyi ihmal etmez. Rāvaņa da, destadaki en kötü ve zalim karakterdir.

MAHĀBHĀRATA Destanı'nda ilk önce görülenler, Vishņu inancının egemen olmadığı zamanların baş tanrıları Vedik tanrılar, İndra, Agni, Soma vs. dir. Destan, daha sonra, Vishņu mezhebine bağlı din adamlarının egemenliği altında yeniden biçimlendirilmiştir. Ancak destanda, erdem ve adalet tanrısı Dharma'nın ve "Dharma Anlayışı"nın da büyük bir önemi olduğu görölmektedir.

Mahābhārata'nın konusundan esinlenerek eser yaratmış birçok sanatçı vardır. Örneğin Harsha, Magha ve Bhasa. Bunların içinde en dikkat çeken şair, Kālidāsa'dır (MS 3-4. yüzyıl). Onun, destan içindeki bir öyküden (I, 68-75) yola çıkarak yarattığı řakuntalā adlı eseri çok ünlüdür.

Mahābhārata'yı ilk okuyanlar Sūtalar'dı (Arabacılar). Sūta, kralın bař danışmanı ve en güvendiği kişiydi. Hukuksal sorunlara karışır, soykütüğü tutar ve saz şairliği yaparlardı. Křhņa da bir arabacıdır ve destanda, akılı ve doğaüstü yetenekleriyle, Pāņđu kardeşlere büyük yardımlarda bulunur. Özellikle

Bhishmaparvan (25-42) bölümünde Arcuna'ya okuduğu "Tanrısal Şarkı" (Bhagavadgītā) çok önemlidir. İzleyen dönemlerde din adamları (brāhmanlar), sūtalari, buldukları güçlü konumdan indirerek, yerlerine geçmişler ve destan anlatıcılığı işini de tekellerine almışlardır.

700 beyitten oluşan Bhagavadgītā'nın yazarı belli değildir ve büyük bir olasılıkla destana sonradan eklenmiştir. Krshṇa, tıpkı Rāma gibi, tanrı Vishṇu'nun insan olarak bedenleşmiş halidir. Bu duruma Avatara denir. Savaş öncesi, cesaretini yitirmiş olan Arcuna'ya cesaret vermek için, ona felsefesini açıklar ve onu yüreklendirir. Buna göre "benlik" diye bir şey yoktur. Sen-ben hep aynı varlığın parçalarıyızdır. Bugün savaşta öldürülecek kişiler, yarın bir başka bedende yeniden doğacaklardır. Bilge kişi, Krshṇa tarafından belirlenen Yoga yolunu izlemelidir.

Bhagavadgītā'da Vedalardan, Brahmanalardan, Āraṇyakalardan ve özellikle de Upanishadlardan izler bulmak olasıdır. Dolayısıyla bu kitap için "Hint düşüncesinin aynasıdır" diyebiliriz.

Mahābhārata destanında yer yer hayvanların konuşturulduğu (fabl türü) masallara da rastlanır. Bunlar, daha sonra ortaya çıkan Pañçatantra masal serisine kaynaklık etmiş olabilir. Peri masallarına veya kahramanlarla ilgili masallara da rastlanır. Bunlara en iyi örnek, Nala ile Damayantī ve Sāvitrī ile Satyavan öyküleridir. Brahmanların gücünü öven ve egemenliklerini pekiştiren brahman efsanelerine en iyi örnekler ise Çyavana öyküsü ile Parīkshīt öyküsüdür.

HARĪVAMṢĀ Destanı, Mahābhārata'nın eki olarak kabul edilir. Tanrı Vishṇu'nun bedenleşmiş hali olan Kṛshṇa'nın aşkları, maceraları ve kahramanlıklarını anlatır. Genelde Vishṇu mezhebinin bir övgü aracıdır. Diğer iki destana kıyasla oldukça önemsiz bir yapıttır. İçeriği Vishṇu Purāṇa ve Bhagavata Purāṇa'ya benzer.

(Görsel Malzemeler)